

REPERE METODOLOGICE PRIVIND TERAPIA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ

An școlar 2023 - 2024

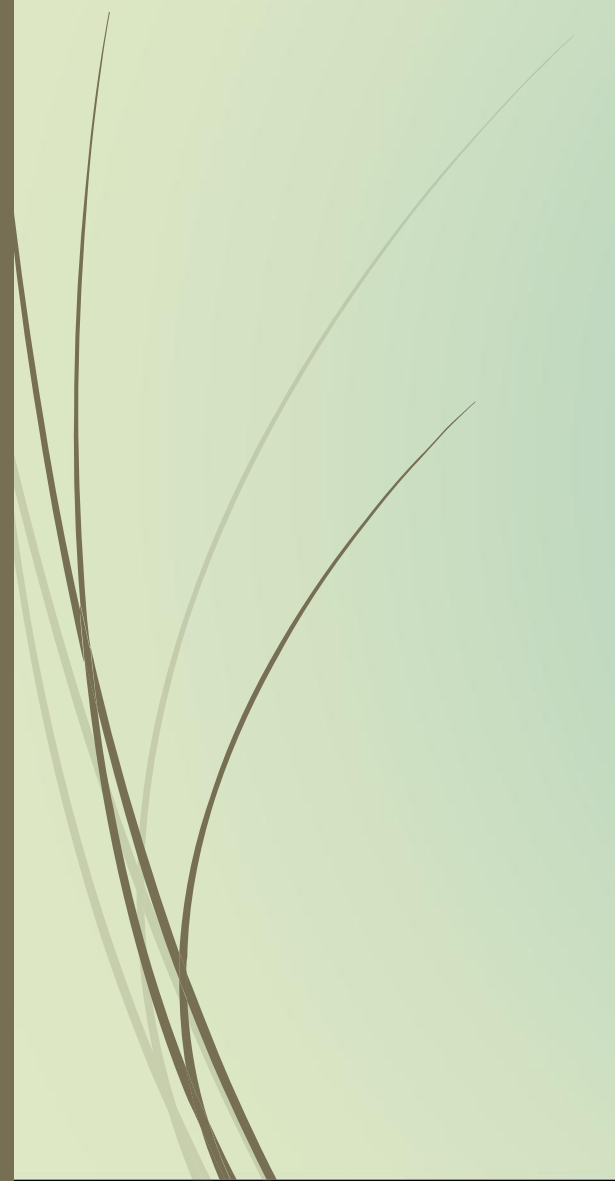
Comisia de curriculum

**Ardelean
Otilia**

**Drăgoi
Alexandra**

**Halic
Ștefan**

**Ochiș
Mirabela**

-
-
- **Conform ordinului nr. 5555 din 7 octombrie 2011** pentru aprobarea regulamentului privind organizarea și funcționarea Centrelor Județene de Resurse și Asistență Educațională publicat în Monitorul oficial nr. 759 din 27 octombrie 2011 și în concordanță cu Regulamentul cadru privind organizarea și funcționarea centrelor și cabinetelor interșcolare, acestea fiind structuri de învățământ special integrat pentru copiii/ elevii cu cerințe educative special, care prezintă tulburări de limbaj și comunicare, precum și dificultăți de învățare specifice.
 - Activitatea desfășurată în cabinetele logopedice interșcolare constă în terapia tulburărilor de limbaj și de comunicare, precum și în elaborarea și realizarea unor programe specifice, corespunzătoare principalelor disfuncționalități ale limbajului și comunicării.

Profesorii logopezi din cadrul CLI își desfășoară activitatea cu elevi / preșcolari care prezintă următoarele tulburări de limbaj și de comunicare:

- *tulburările de pronunție* (dislalia) și de articulare (dizartria);
- *tulburările de ritm și fluență a vorbirii* (bâlbâiala, tahilalia, bradilalia);
- *tulburările limbajului scris-citit* (dislexia – disgrafia, alexia – agafia);
- *tulburări de voce*: disfonia, fonoastenia, afonia);
- *tulburări polimorfe* (alalia);
- *tulburările de dezvoltare a limbajului*, care influențează negativ adaptarea școlară și social a copiilor;

Conform ART. 4 Activitatea desfășurată în CLI are următoarele obiective:

- depistarea, evaluarea și identificarea tulburărilor de limbaj și de comunicare la copiii preșcolari înscriși sau nu în grădinițe și la școlarii mici;
- asigurarea caracterului preventiv al activității de terapie logopedică, prin acordarea unei atenții prioritare copiilor preșcolari cu tulburări de limbaj înscriși în grădinițe, în scopul prevenirii instalării dificultăților de învățare a scrisului și cititului la vârsta școlară;
- orientarea terapiei logopedice spre corectare, recuperare, compensare, adaptare și integrare școlară și socială;
- corectarea tulburărilor de limbaj și de comunicare în vederea diminuării riscului de eșec școlar;
- sprijinirea cadrelor didactice în abordarea personalizată a copiilor/elevilor cu tulburări de limbaj și comunicare.

Conform ART. 5 activitatea de îndrumare logopedică a cadrelor didactice din învățământul preșcolar și primar cu privire la activitatea de intervenție logopedică se realizează de către profesorii logopezi din CLI prin:

- participarea/organizarea la/unor acțiuni de informare și consiliere logopedică în unitățile școlare și preșcolare arondate fiecărui profesor logoped;
- acțiuni metodice de îndrumare/consiliere logopedică a cadrelor didactice din școli și grădinițe, în vederea sprijinirii procesului de corectare a tulburărilor ușoare de limbaj;
- dezbateri tematice privind importanța consolidării limbajului în procesul dezvoltării generale a copilului, condiție esențială a unei integrări școlare și sociale optime.

-
- **Conform ART. 7 intervențiile logopedice** se desfășoară în centre logopedice, cabinete logopedice, organizate de regulă **în școlile sau în grădinițele de masă.**

Spațiile destinate activităților de logopedie din cadrul unităților de învățământ vor fi folosite pentru acest tip de activități. În mod excepțional, în situația în care nu există suficiente spații, consiliul de administrație al unității de învățământ stabilește utilizarea cabinetelor de logopedie și pentru alte activități școlare.

- **Conform ART. 9 un profesor logoped acoperă o zonă de intervenție/circumscripție logopedică de 500 de copii/elevi** din grădinițe și din clasele pregătitoare – a IV-a.

Depistarea copiilor/elevilor cu tulburări de limbaj din zona de intervenție logopedică arondată, planificarea activității și programarea copiilor la cabinet se vor realiza în decurs de o lună de la începutul fiecărui an școlar.

Activitățile de reevaluare/reexaminare se realizează la începutul modulului al III-lea, timp de două săptămâni.

-
- **Conform ART. 10** pe parcursul unui an școlar un profesor logoped lucrează cu un efectiv de 15 - 40 copii/elevi cu tulburări de limbaj.

Durata unei activități de terapie logopedică este de regulă de 45 de minute

- Forma de organizare este activitatea cu grupe mici de 2 - 4 copii sau individual, în funcție de următoarele criterii:
 - tipul tulburării de limbaj;
 - gravitatea tulburării de limbaj;
 - vârsta copilului/elevului;
 - colaborarea cu familia, vizând receptivitatea, implicarea activă în procesul terapeutic, posibilitatea de răspuns la programarea propusă etc

ACTIVITATEA PROFESORULUI LOGOPED

Conf. ART. 11 Activitatea profesorilor logopezi din CLI se desfășoară în conformitate cu atribuțiile și responsabilitățile prevăzute în fișa postului, precum și cu normele deontologice ale profesiei.

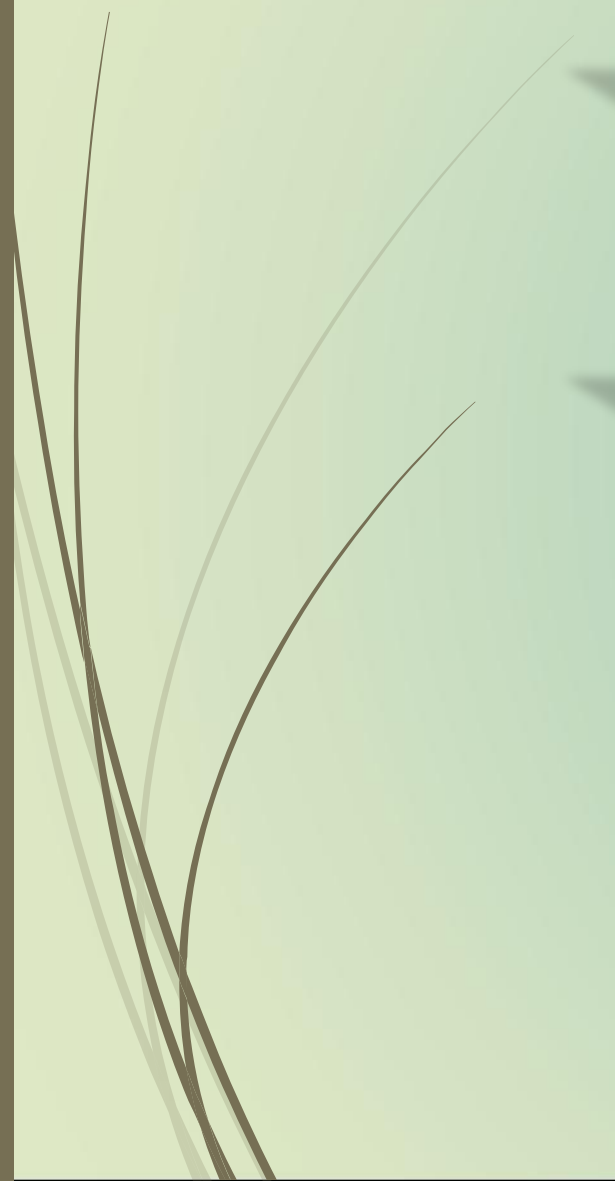
Activitatea este eșalonată în etape și vizează următoarele obiective specifice:

- 1. Identificarea, depistarea și înregistrarea copiilor** din zona de intervenție logopedică, examinarea de fiecare profesor logoped, la începutul fiecărui an școlar, a tuturor copiilor preșcolari din grupele mari din grădinițe, a elevilor din clasele P – a IV-a din toate unitățile care aparțin circumscripției logopedice;
- 2. Înregistrarea copiilor cu tulburări de limbaj în fișele de depistare** avizate de către directorul unității în care s-a realizat depistarea;
- 3. Convocarea copiilor cu tulburări de limbaj** la cabinetul logopedic interșcolar, pe bază de acorduri scrise adresate părinților;
- 4. Examinarea logopedică complexă și psihopedagogică a copiilor, în colaborare cu familia, cu cadrele didactice și cu consilierul școlar**, acolo unde este cazul, în scopul identificării tuturor factorilor care au influențat evoluția limbajului și a comunicării copilului;
- 5. Formularea diagnosticului și prognosticului** pentru fiecare preșcolae / elev evaluat;
- 6. Proiectarea activității de terapie a tulburărilor de limbaj și de comunicare** identificate;
- 7. Intervenția terapeutic-recuperatorie** în concordanță cu diagnosticul logopedic al copiilor/elevilor examinați;
- 8. Evaluarea periodică a progreselor realizate de elevi și reproiectarea activității de intervenție.**

ACTIVITATEA PROFESORULUI LOGOPED

Conform ART. 12 Evidența copiilor/elevilor cu tulburări de limbaj se realizează prin următoarele documente:

- fișe de depistare;
- registre de evidență a copiilor cu tulburări de limbaj care sunt consiliați/sprijiniți în CLI, realizate pe an școlar;
- registre de evidență a prezenței copiilor la ședințele de corectare programate;
- fișa logopedică - instrument de consemnare a datelor anamnezice, a demersului terapeutic și a dinamicii corectării;
- programe de terapie logopedică pe tip de tulburare.

PLAN CADRU

Aria curriculară TERAPIA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ

PROGRAMĂ

Competențe generale
specifice

Competențe

Conținuturi Sugestii metodologice

Programa școlară pentru disciplina TERAPIA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ învățământ special
clasa pregătitoare – clasa a IV-a a fost aprobată prin Ordinul de ministru nr. 3702 / 21.04.2021
și publicată în Monitorul Oficial din 19 mai 2021.

COMPETENȚELE PROGRAMEI TERAPIA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ

Competențele generale vizează achizițiile elevului pe întreg parcursul procesului terapeutic.

Competențele specifice se formează pe parcursul întregului proces terapeutic și sunt derivate din competențele generale.

Competență generală

1. Exersarea abilității de receptare a mesajului verbal și nonverbal.

Competențe specifice

1.1 Receptarea semnalelor / stimulilor din mediul apropiat, cu acordarea de semnificații corespunzătoare.

1.2 Educarea și exersarea auzului fonematic.

1.3 Ascultarea și înțelegerea mesajelor orale scurte exprimate de terapeut.

1.4 Utilizarea în comunicare a modelelor de exprimare nonverbal (mimică, gesturi).

1.5 Dezvoltarea abilității de imitare a unor activități/ modele acționale oferite de terapeut (alternarea rolului și imitare).

Competență generală

2. Formarea și exersarea abilității de structurare a mesajului oral.

Competențe specifice

2.1 Exersarea aparatului fonoarticulator.

2.2 Exersarea inspir-expirului.

2.3 Exersarea vocii (întindere, intensitate, rezistență)

2.4 Explorarea abilităților de vorbire reflectată și independentă: la nivel fonematic.

2.5. Însușirea abilității de vorbire reflectată și independentă - la nivel de cuvânt.

2.6. Însușirea abilității de vorbire reflectată și independentă – la nivel propozițional.

2.7 Corectarea pronunției sunetelor deficitare și a tulburărilor de voce.

Competență generală

3. Formarea abilităților lexico-grafice.

Competențe specifice

- 3.1 Participarea la pregătirea actului grafic.
- 3.2 Însușirea schemei corporale și fixarea lateralității.
- 3.3. Identificarea structurilor perceptiv-motrice de culoare, mărime, formă, orientare spațială.
- 3.4 Corectarea dislexo-disgrafiei.

Competență generală

4. Exersarea comunicării în context social-integrator

Competențe specifice

4.1 Formarea comportamentului de ascultare a unor mesaje formulate de persoane cu statut diferit/ decodificare de simboluri vizuale cu semnificație social.

4.2 Comunicarea adecvată în diverse contexte situaționale, utilizând ambele tipuri de limbaj (verbal și nonverbal).

CONȚINUTURI

Domenii de conținut

clasa pregătitoare – clasa a IV-a

1. Stimularea polisenzorială

- * Stimuli vizuali, auditivi, olfactivi, gustativi, tactili
- * Antrenarea asociată a analizatorilor

2. Auzul fonematic și modalități de exersare / dezvoltare a acestuia

- * Emiterea sunetelor
- * Diferențierea sunetelor
- * Jocuri de ritm și mișcare

3. Comunicarea nonverbală și verbală

- * Limbajul corporal și expresiile faciale
- * Mesajul oral – capacitatea de a asculta, a percepe și a înțelege
 - * Alternarea rolului și imitația
 - * Semnificația globală a unui mesaj audiat
 - * Stimularea motricității aparatului fono – articulator
 - * Reglarea echilibrului inspir – expir
- * Vorbirea reflectată și independentă la nivel fonematic și la nivel de cuvânt
 - * Corectarea sunetelor deficitare:
 - Impostarea sunetului prin demonstrație și imitație
 - Consolidarea pronunției corecte a sunetului
 - * Vocabular și semantică:
 - noțiuni integratoare / vocabulary thematic (schema corporală, fructe, legume, culori, animale, elemente din viața cotidiană)

4. Actul lexic și grafic

- * Antrenament psihomotric
- * Schemă corporală și lateralitate
- * Structurile perceptiv – motrice de culoare, mărime, formă, orientare spațială
- * Achiziții instrumentale de bază: scris - citit

5. Comunicarea în context social – integrator

- * Comportament de ascultare a unor mesaje formulate de persoane cu statut diferit
- * Decodificare de simboluri vizuale cu semnificație social
- * Comunicarea situațională

PROGRAMĂ ANUALĂ MODULARĂ

pentru disciplina

TERAPIA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ

MODULUL I

(11 septembrie- 27 octombrie 2023)- 7 săptămâni

(4 săptămâni activitate depistare, 2 săptămâni activitate de evaluare, 1 săptămână activitate de terapie a tulburărilor de limbaj)

(28 octombrie- 05 noiembrie 2023 vacanța de toamnă)

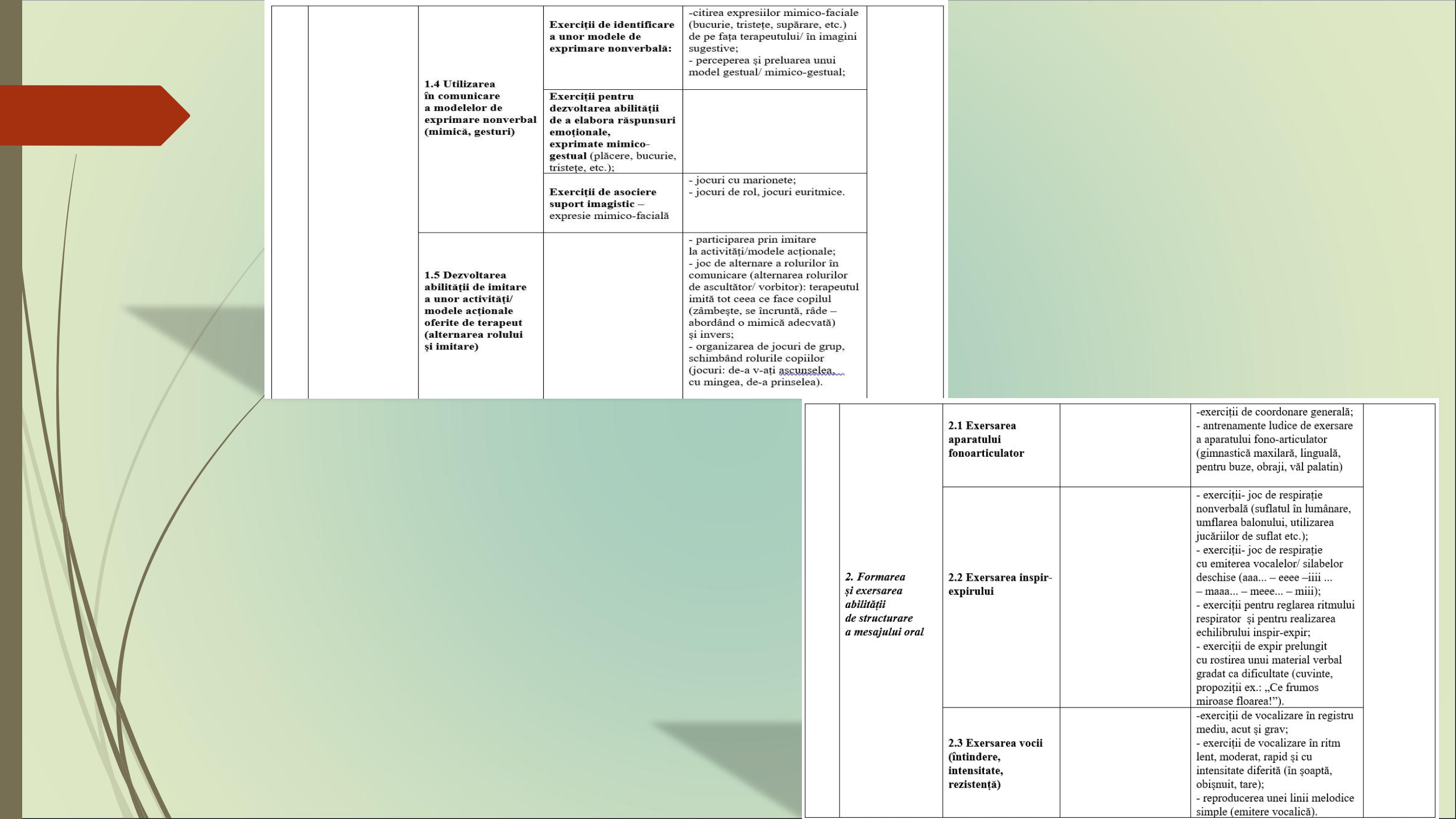
Nr. crt	Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Modalități de realizare	Observații
	<i>1.Exersarea abilității de receptare a mesajului verbal și nonverbal</i>	1.1 Receptarea semnalelor/stimulilor din mediul apropiat, cu acordarea de semnificații corespunzătoare	Exerciții de ascultare și identificare a unor semnale sonore (zgomote, sunete, onomatopee):	- exerciții de localizare și de denumire a zgomotelor specifice mediului ambiant sau provocate; - exerciții de identificare și reproducere a sunetelor emise de animale (onomatopee); - exerciții de diferențiere a sunetelor emise de diverse instrumente muzicale; - exerciții de recunoaștere a vocii persoanelor familiar.	
			Exerciții de identificare a stimulilor vizuali	-exerciții de identificare obiectuală și imagistică; - exerciții- joc de clasificare, seriare, grupare, sortare după un criteriu (culoare, formă, mărime).	
			Exerciții de antrenare asociată a analizatorilor		
			Exerciții de receptare a unor mesaje vizând comportamentul de ascultător/privitor	“Să <u>ascultăm!</u> ; Să privim!; ”Să mirosim!; Să pipăim!”.	

MODULUI II

(06 noiembrie 2023- 22 decembrie 2023)- 7 săptămâni
(7 săptămâni- activități de terapie a tulburărilor de limbaj)
(23 decembrie 2023- 07 ianuarie 2024 vacanța de iarnă)

Nr. crt	Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Modalități de realizare	Observații
	<i>1.Exersarea abilității de receptare a mesajului verbal și nonverbal</i>	1.2 Educarea și exersarea auzului fonematic		-exerciții de emiterie independentă a fonemelor; - exerciții de rostire de silabe, cuvinte; - exersarea simțului ritmic (bătăi din palme, jocuri cu ritm și mișcare, structuri euritmice); - exerciții de diferențiere auditivă; - exerciții de diferențiere a sunetelor surdă- sonoră; - exerciții - joc de rostire a perechilor paronimice; - exerciții- joc de analiză fonetică, cu localizarea fonemelor în cuvânt.	
		1.3 Ascultarea și înțelegerea mesajelor orale scurte exprimate de terapeut	Exerciții de ascultare și reacție:	- reacționează la prezența unor obiecte, persoane, animale ca surse sonore prin: întoarcerea capului, fixarea privirii, menținerea contactului vizual și auditiv; se întinde/atinge/ arată cu degetul sursa sonoră; se manifestă prin vocalize, onomatopee, reacții verbale simple;	

					- reacționează la atingerea/ zâmbetul adultului, la pronunțarea numelui său prin: fixarea privirii cu menținerea contactului vizual și auditiv, se întinde spre adult, zâmbește, reacționează prin vocalize, reacții verbale simple; - reacționează la denumirea unor obiecte familiare/ părți ale corpului, la comenzile simple ale adultului (uite!, ia!, dă-mi!) prin: îndreptarea privirii către obiectele/ părțile corpului denumite; atingerea/ indicarea/ denumirea acestora, preluarea de la adult sau aducerea obiectelor denumite, mișcarea părților corporale indicate de adult; - menține suficient contactul vizual și auditiv în timpul comunicării;	
					Exerciții aplicative de executare de comenzi verbale simple	- („Pune mâna pe masă!” Așază mingea pe raft!” etc.); - Exersarea unor comenzi verbale potrivite la mediu ambient („Închide ușa!”, „Adună jucăriile în coș!”).
					- Exerciții de ascultare și înțelegere a unor mesaje accesibile, însoțite de suport concret - intuitiv (obiectual/ imagistic)	

			Exerciții de identificare a unor modele de exprimare nonverbală:	-citirea expresiilor mimico-faciale (bucurie, tristețe, supărare, etc.) de pe fața terapeutului/ în imagini sugestive; - perceperea și preluarea unui model gestual/ mimico-gestual;	
		1.4 Utilizarea în comunicare a modelelor de exprimare nonverbal (mimică, gesturi)	Exerciții pentru dezvoltarea abilității de a elabora răspunsuri emoționale, exprimate mimico-gestual (plăcere, bucurie, tristețe, etc.);		
			Exerciții de asociere suport imagistic – expresie mimico-facială	- jocuri cu marionete; - jocuri de rol, jocuri euritmice.	
		1.5 Dezvoltarea abilității de imitare a unor activități/ modele acționale oferite de terapeut (alternarea rolului și imitare)		- participarea prin imitare la activități/modele acționale; - joc de alternare a rolurilor în comunicare (alternarea rolurilor de ascultător/ vorbitor): terapeutul imită tot ceea ce face copilul (zâmbește, se încruntă, râde – abordând o mimică adecvată) și invers; - organizarea de jocuri de grup, schimbând rolurile copiilor (jocuri: de-a v-ați ascunselea cu mingea, de-a prinselea).	

		2.1 Exersarea aparatului fonoarticular		-exerciții de coordonare generală; - antrenamente ludice de exersare a aparatului fono-articular (gimnastică maxilară, linguală, pentru buze, obraji, vâl palatin)	
	2. Formarea și exersarea abilității de structurare a mesajului oral	2.2 Exersarea inspir-expirului		- exerciții- joc de respirație nonverbală (suflatul în lumânare, umflarea balonului, utilizarea jucăriilor de suflat etc.); - exerciții- joc de respirație cu emiterea vocalelor/ silabelor deschise (aaa... – eeee –iiii ... – maaa... – meee... – miii); - exerciții pentru reglarea ritmului respirator și pentru realizarea echilibrului inspir-expir; - exerciții de expir prelungit cu rostirea unui material verbal gradat ca dificultate (cuvinte, propoziții ex.: „Ce frumos miroase floarea!”).	
		2.3 Exersarea vocii (întindere, intensitate, rezistență)		-exerciții de vocalizare în registru mediu, acut și grav; - exerciții de vocalizare în ritm lent, moderat, rapid și cu intensitate diferită (în șoaptă, obișnuit, tare); - reproducerea unei linii melodice simple (emitere vocalică).	

MODULUL III

(08 ianuarie- 23 februarie 2024)- 7 săptămâni
(2 săptămâni activități de reevaluare/ reexaminare, 5 săptămâni activități de terapie tulburărilor de limbaj)
(26 februarie - 01 martie 2024 vacanța de schi)

Nr. crt	Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Modalități de realizare	Observații
	2. Formarea și exersarea abilității de structurare a mesajului oral	2.4 Explorarea abilităților de vorbire reflectată și independentă: la nivel fonematic;		- întărirea sunetelor existente deja în repertoriu; - emiterea de sunete noi prin imitație (vorbire reflectată); - exerciții de articulare vocalică (vocala deschisă „a”; rotunjite labiale „o”, „u”; nerotunjite, nelabiale „e” „i”, „ă”, „î”); - exerciții de articulare a consoanelor; - sunetele „l” (laterală) și „r” (vibrantă); - sunetele labio-dentale („f”-„v”), lingo-dentale („s”-„z”), prepalatale („ș”-„j”, „ce”-„ci”- „ge” „gi”); - sunetele bilabiale („p”-„b”-„m”); - sunetele alveolare („t”-”d”-„n”); - sunetele palatale („che-chi-ghe-ghi”); - sunetele guturale („c”, „g” și” h”); - exerciții de reproducere de sunete onomatopeice produse de diferite obiecte și animale (copilul va imita cum face câinele: hamham; pisica: miau; telefonul: țrr, ploaia: pic-pic; albina: zzz etc.); - exerciții și jocuri cu silabe deschise, duble (ma-me-mi-mo-mu, ma-ma, ta-ta, pa-pa, bu-bu, pu-pu), logatomi.	

		2.5. Însușirea abilității de vorbire reflectată și independentă - la nivel de cuvânt	- exerciții de exprimare la nivelul cuvântului - formarea, precizarea repertoriului personal prin însușirea cuvintelor care semnalează; - recurența: repetă verbal și acțional (încă, din nou, mai, altul, nici unul, da, hai); - prezența: salută sau atrage atenția asupra unei persoane/ obiect aflat în raza sa vizuală (da, uite, iată, bună!, colo, aici, este, a!, aha!, oh!); - dispariția: comentează dispariția unei persoane/ lucru din câmpul său vizual („nu-i”, „pa!”, „plecat”, „dus”, „la revedere!”); - respingerea/ refuzul: exprimă respingerea față de ceva care se apropie de el / ce îi este oferit („nu”, „nu-nu”); - acțiunea și rezultatul ei: folosește cuvinte care denumesc acțiuni sau care exprimă rezultatul acțiunii efectuate („pune”, „ia”, „face”, „stă”, „se sparge”, „doarme”, „cade”, „se lovește” etc.); - entitate (ființe/ lucruri): folosește cuvinte care denumesc persoane, animale sau lucruri cunoscute („mama”, „tata”, „eu”, „pisi”, „cuțu”, „mâna”, „pâine” etc.); - atribut/ senzații / stări emoționale: utilizează cuvinte care descriu o persoană, animal sau lucru, inclusiv propriile senzații sau stări emoționale („frumos”, „murdar”, „roșu”, „rotund”, „moale”, „tare”, „cald”, „rece”, „vesel” etc.);	
--	--	--	--	--

			- noțiuni integratoare/ vocabular tematic (schema corporală, legume, fructe, animale, culori etc.); - exerciții de asociere imagistică – „parte-întreg”; asociere funcție/ utilitate– „organ/obiect”; asociere „material- obiect”; „meserii- unelte” etc.; - exerciții-joc de antonimie, sinonimie, omonimie (ex: „Dacă nu-i așa, cum e?”).	
		2.6. Însușirea abilității de vorbire reflectată și independentă – la nivel propozițional	- exerciții de integrare propozițională simplă care exprimă: - solicitarea (cere un obiect): „vreau apă/ dă-mi cana!” etc.; - non-prezența (comentează despre ceva/ cineva care nu mai este prezent): „nu (e) mama”; „nu (e) păpușa!”; - dispariția (comentează dispariția unei persoane/ lucru pe care nu-l mai vede): „tata pa!”; „tata plecat”; „lapte gata!”; respingerea/ refuzul („nu papa”/ „nu doarme”, etc.); - agent – acțiune/ rezultatul acțiunii: „mama spală”; „pisi (e) jos”; - acțiune – obiect direct al acțiunii: „bate toba”; „bea apă”; „pupa copilul” etc.; - acțiune – localizare: „mergi acolo!”; - acțiune – beneficiar: „arată-mi!”; - entitate – localizare (fără utilizarea prepoziției): „pisi coș” etc.; - posesia: „mama copilului”; „patul păpușii”; - entitate – atribut: „mingea roșie”; „fata (e) bună”; „eu ud”.	

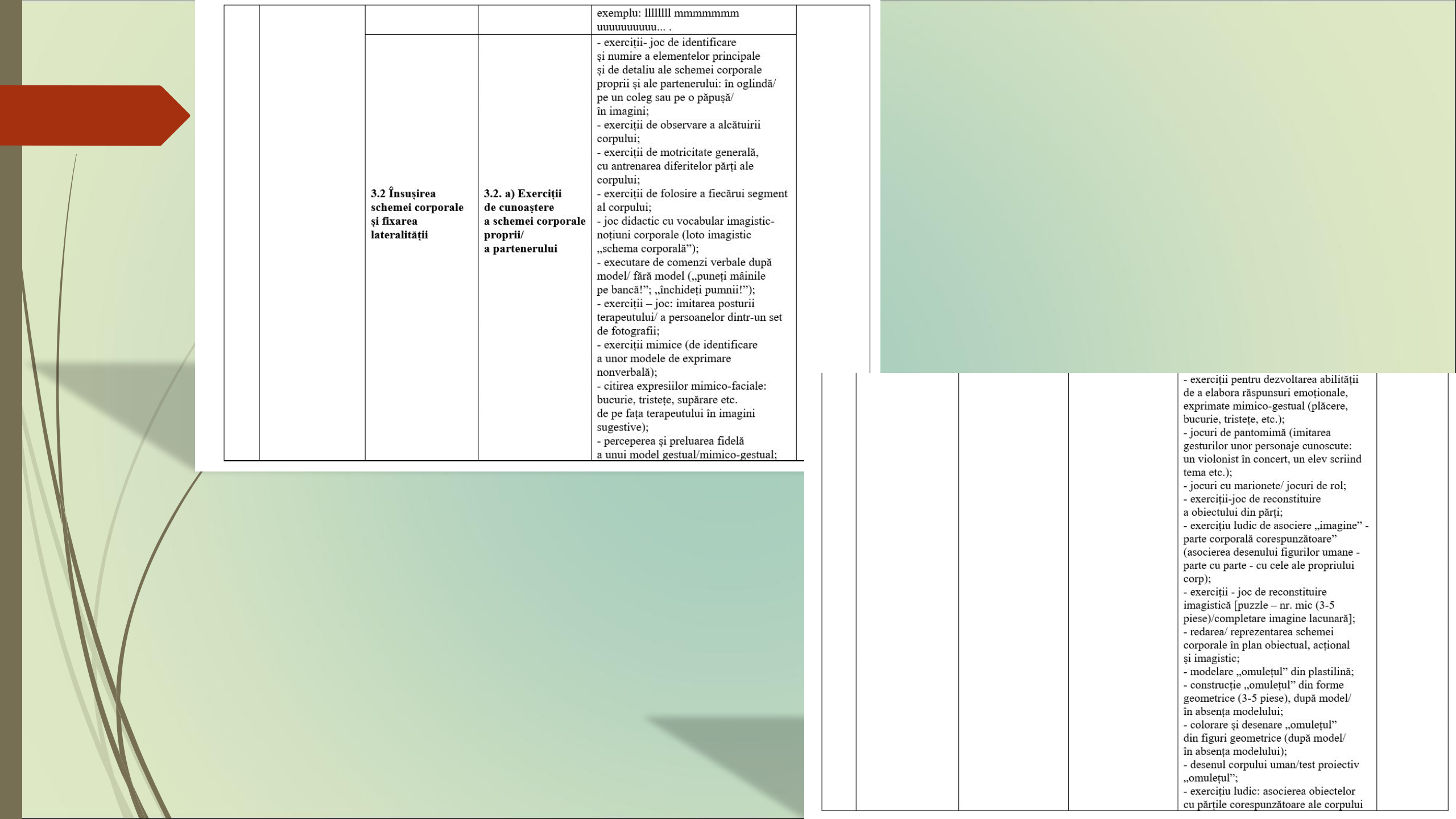
		2.7 Corectarea pronunției sunetelor deficitare și a tulburărilor de voce	- exerciții de impostare corectă a fonemelor pronunțate deficitare: - punerea aparatului fono-articulator în poziție corectă de articulare; - demonstrația articulatorie; - emiterea prin imitație/pronunție reflectată (după terapeut/ coleg) și concomitentă. - exerciții de emiter, fixare și consolidare a sunetului; - exerciții de introducere a sunetului în silabe, cuvinte, propoziții; - automatizarea sunetului în cuvinte și propoziții; - exerciții pentru exersarea ritmului corect al vorbirii; - exerciții pentru controlul intensității vocii; - exerciții pentru controlul înălțimii vocii; - exerciții pentru controlul timbrului vocii; - exerciții pentru controlul rezonanței sunetului; - exerciții pentru realizarea controlului emoțional; - exerciții de control al calamburului, cuvintelor nepotrivite; - exerciții de reglare a discursului (ca lungime, adecvare, interlocutor).	
--	--	---	--	--

MODULUL IV

(04 martie - 26 aprilie 2024)- 8 săptămâni
(8 săptămâni activități de terapie tulburărilor de limbaj)
(27 aprilie- 07 mai 2024 vacanța de primăvară)

Nr. crt.	Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Modalități de realizare	Observații
	3. Formarea abilităților lexico-grafice	3.1 Participarea la pregătirea actului grafic	3.1.a) antrenament psihomotor	- exerciții de relaxare musculară; - exerciții de coordonare motrică generală; - exerciții-joc pentru motricitatea fină la nivelul mâinilor și a degetelor; - exerciții-joc în plan acțional: așezarea pionilor pe table cu găurele, a mărgelilor pe ață; simulare cusături pe planșa cu găurele; incastrare etc.; - exerciții-joc de flexie-extensie a degetelor (ex: „ploaia”, „batem toba”, „cântăm la pian” etc.); exerciții de antrenare-stimulare a musculaturii fine a mâinilor/ degetelor (finețe, precizie, coordonare oculo-motorie și control motric); - exerciții de apucare, frământare, modelare a plastilinei, de pliere a hârtiei etc.; - exerciții de imitare cu mâna/ degetul/ creionul a pozițiilor orizontală, verticală, oblică; - exerciții de prehensiune (prindere corectă a instrumentelor de scris): efectuarea de mângălituri, cercuri – spirale, „ghemulețe”, zigzag-uri;	

			3.1.b) Exersarea abilității de a urmări cu privirea în sensul convențional al actului citirii (stânga-dreapta)	- exerciții antepregrafice; - divertisment grafic exprimat în mângălituri în diverse direcții și planuri (vertical, orizontal), zigzaguri în formă de linii, linii frânte, linii curbe, hașurări în spații determinate (täblița de scris, foaie bloc mare/ mică de desen; caie de geografie/ biologie, caiet tip); - desen figurativ: desen după șablon (trasare de contururi și umplerea spațiului – cu fond, prin hașurare de linii), desen lacunar și desen după obiecte familiare prin asociere/ redare de figuri geometrice (ou, casă, scară); - exerciții-joc de aliniere a obiectelor într-o anumită succesiune și de denumire a lor de la stânga la dreapta; - exerciții- joc de mutare/ translare a obiectelor/ jucăriilor de la stânga la dreapta („pune merele în coș!”); - exerciții- joc de așezare de jetoane de la stânga la dreapta; - exerciții de formare a progresiei stânga- dreapta fără mișcarea capului (de ex. focalizarea unui obiect în mișcare – minge, bilă, siluetă etc. de la stânga la dreapta, fără mișcarea capului); - exerciții de focalizare a unei mișcări de la stânga la dreapta (vom desena cu o cretă linii grafice alternative –	
--	--	--	---	--	--

			exemplu: llllll mmmmmmm uuuuuuuuu... .
	3.2 Însușirea schemei corporale și fixarea lateralității	3.2. a) Exerciții de cunoaștere a schemei corporale propriei/ a partenerului	- exerciții- joc de identificare și numire a elementelor principale și de detaliu ale schemei corporale propriei și ale partenerului: în oglindă/ pe un coleg sau pe o păpușă/ în imagini; - exerciții de observare a alcătuirii corpului; - exerciții de motricitate generală, cu antrenarea diferitelor părți ale corpului; - exerciții de folosire a fiecărui segment al corpului; - joc didactic cu vocabular imagistic- noțiuni corporale (loto imagistic „schema corporală”); - executare de comenzi verbale după model/ fără model („puneți mâinile pe bancă!”; „închideți pumnii!”); - exerciții – joc: imitarea posturii terapeutului/ a persoanelor dintr-un set de fotografii; - exerciții mimice (de identificare a unor modele de exprimare nonverbală); - citirea expresiilor mimico-faciale: bucurie, tristețe, supărare etc. de pe fața terapeutului în imagini sugestive); - perceperea și preluarea fidelă a unui model gestual/mimico-gestual;

			- exerciții pentru dezvoltarea abilității de a elabora răspunsuri emoționale, exprimate mimico-gestual (plăcere, bucurie, tristețe, etc.); - jocuri de pantomimă (imitarea gesturilor unor personaje cunoscute: un violonist în concert, un elev scriind tema etc.); - jocuri cu marionete/ jocuri de rol; - exerciții-joc de reconstituire a obiectului din părți; - exercițiu ludic de asociere „imagine” - parte corporală corespunzătoare” (asocierea desenului figurilor umane - parte cu parte - cu cele ale propriului corp); - exerciții - joc de reconstituire imagistică [puzzle – nr. mic (3-5 piese)/completare imagine lacunară]; - redarea/ reprezentarea schemei corporale în plan obiectual, acțional și imagistic; - modelare „omulețul” din plastilină; - construcție „omulețul” din forme geometrice (3-5 piese), după model/ în absența modelului; - colorare și desenare „omulețul” din figuri geometrice (după model/ în absența modelului); - desenul corpului uman/test proiectiv „omulețul”; - exercițiu ludic: asocierea obiectelor cu părțile corespunzătoare ale corpului	

				(mănușă- mână; gheată- picior ; căciulă- cap; ochelari- ochi); - exerciții- joc de asociere „parte corporală (organ de simț) – simț corespunzător” (nas- miros; ochi-văz; ureche-auz etc.).	
			3.2. b) Însușirea unor exerciții de fixare a lateralității:	- antrenamente de exersare a membrului superior dominant; - exerciții de coordonare oculo-motorie, cu antrenarea membrului superior dominant; - exerciții de identificare „stânga-dreapta”; - exerciții de localizare a unui obiect, prin raportare la schema corporală proprie (în față – în spate; la stânga - la dreapta); - trasarea de cercuri cu mâna dominantă, apoi cu cea opusă, în sensul acelor de ceasornic și invers; - trasarea de cercuri cu mâna dreaptă și cu cea stângă, simultan; - trasarea de semicercuri/ jumătăți de frunză cu mâna dreaptă, apoi trasarea în continuare cu mâna stângă. - exerciții pentru formarea noțiunilor de culoare (roșu, alb, negru, galben, albastru, verde), mărime (mare-mic; lung-scurt; subțire-gros etc.),	

		3.3. Identificarea structurilor perceptiv-motrice de culoare, mărime, formă, orientare spațială		formă (punct, linie, cerc pătrat etc.), direcție (dreapta-stânga; înainte-înapoi etc.), poziție (orizontal, vertical, oblic, sus-jos, pe, între etc.); - exerciții de identificare, sortare obiectuală și imagistică, după unul sau mai multe criterii (culoare; culoare- formă etc.) cu verbalizare; - exerciții de sinteză perceptuală (puzzle, <u>încadrare, completare imagine lacunară</u> etc.); - exerciții de orientare în spațiul restrâns (foaie de bloc/ caiet de desen) după repere date (puncte de sprijin).	
--	--	--	--	---	--

MODULUL V

(08 mai - 21 iunie 2024)- 7 săptămâni
(5 săptămâni activități de terapia tulburărilor de limbaj, 2 săptămâni activități de evaluare)
(22 iunie – 08 septembrie 2024 vacanța de vară)

Nr. crt.	Competențe generale	Competențe specifice	Activități de învățare	Modalități de realizare	Obs.
	3. Formarea abilităților lexico-grafice	3.4 Corectarea dislexo-disgrafiei		Exerciții de identificare auditivă a fonemului: - integrare propozițională simplă după suport imagistic; - delimitarea cuvântului vizat din cadrul propoziției; - identificarea sunetului aflat în poziție inițială în cuvânt; - pronunția reflectată și independentă a sunetului vizat; - exemplificări de cuvinte cu sunetul vizat în poziție inițială; Exerciții de identificare – diferențiere și fixare mnezică a literelor: - vizualizare, diferențiere, denumire a literelor; - redarea gestuală a literelor; - identificare tactilă a literelor (pipăirea literei decupate din carton gros, cu dimensiuni mari de 10 cm); - construirea literei din plastilină, sârmă, bețișoare etc.) după model/ în absența modelului; - exerciții de asociere literă – imaginea unui cuvânt care începe cu sunetul corespunzător literei; Exerciții de asociere fonem-literă-grafem - exerciții de selectare a literei dintr-un grup dat; - exerciții de asociere literă – cuvânt ilustrat; - exerciții de redare a grafemului cu sprijin de puncte/cu ajutorul săgeților; liare prin metoda citirii	

globale și scrierea cu majuscule / tastarea literei pe computer;
- dictări de litere;
- transcriere din litera de tipar în litera de mână/ asociere fonem –literă mare de tipar (scriere majusculă sau tastare pe computer);
Exerciții de compunere, citire și scriere de cuvinte mono/bisilabice (eventual, trisilabice) cu literele înșușite, după următoarea succesiune:
- cuvinte monosilabice de tip vocală-vocală (ou, oi, au), vocală-consoană (os, ac, om, el etc) și consoană-vocală (ba, da, nu, etc);
- cuvinte monosilabice de trei litere (cal, sac, rac);
- cuvinte bisilabice cu silabă repetitivă (mama, tata, papa);
- cuvinte bisilabice cu structură vocală- consoană-vocală (apa, Ana);
- cuvinte bisilabice cu structură consoană-vocală-consoană-vocală, în special cu labialele „p”, „b”, „m”, cu vibranta „r”, cu labio-dentale („f”, „v”);
- cuvinte bisilabice cu structură vocală- consoană-vocală-consoană (inel, oraș); - cuvinte trisilabice cu silabe deschise („pisca” etc);
Lista de cuvinte de legătură cu rol inductor poate fi:
„a- ac”; „b-ban”; „c-cap”; „d-dop”; „e – elev”;
„f- foc”; „g- gât”; „h- hot”; „i-inel”; „i- în”;
„j- joc”; „k- kilogram”; „m- mama”; „n-nas”;
„o-om”; „p-pat”; „r-rac”; „s- sac”; „ș- șah”;
„t- tata”; „ț-țap”; „u-unu”; „v-vin”; „z-zid”;
Exerciții de lexie - grafie la nivel propozițional:
- exerciții de lexie a propoziției simple/ dezvoltate; (lexia cuvintelor pe verticală / lexia pe orizontală, cu departajarea sintagmelor);

			- exerciții de analiză a structurii propoziției (delimitarea numărului de cuvinte; precizarea conținutului semantic al fiecărui cuvânt; precizarea structurii sonore a fiecărui cuvânt); - exerciții de scriere a propoziției analizate, prin copiere sau transcriere (cu marcarea spațiilor dintre cuvinte prin căsuțe colorate sau linii verticale); - scrierea corectă din p.d.v. ortografic a propoziției; - exerciții de scriere de cuvinte, propoziții simple/ dezvoltate pe calculator (cu sprijin psihopedagogic); - Exerciții de lexie - grafie la nivel de text: - exerciții de citire a unui text scurt (cu sprijin psihopedagogic); - exerciții de așezare corespunzătoare în pagină a unui text scurt; - exerciții de selectare (lexie-grafie) dintr-un text a propozițiilor enunțative, exclamative, interrogative.	
	4. Exersarea comunicării în context social-integrator	4.1 Formarea comportamentului de ascultare a unor mesaje formulate de persoane cu statut diferit/ decodificare de simboluri vizuale cu semnificație social	- exerciții de ascultare și de decodificare a mesajelor; - antrenarea într-un dialog cu alternarea rolurilor de emițător-receptor, pe o temă dată; - joc de rol; - jocuri interactive cu jucării de degete și mâini; - jocuri de masă cu marionete.	

		4.2 Comunicarea adecvată în diverse contexte situaționale, utilizând ambele tipuri de limbaj (verbal și nonverbal)	- exerciții de mimă/pantomimă în cadrul unor jocuri de rol; - descrieri ale unor persoane cunoscute; - exerciții-joc cu marionete în vederea inițierii și desfășurării unui dialog; - antrenamente de selectare și de utilizare corectă a formulelor de adresare și de politețe, adecvate statutului partenerului și momentului zilei, educarea empatiei cu personajele din cadrul unei povești vizualizate/audiate; - exerciții de exprimare a propriilor opinii și gânduri în legătură cu fapte și întâmplări cunoscute, trăite la școală/ în familie/în vacanță etc.); - dialoguri cu roluri situaționale; - dialoguri situaționale: „la cumpărături” „la doctor”; „să vorbim la telefon!” , „ziua mea de naștere”, „la spectacol” etc.	
--	--	---	--	--

*Notă: În cazul copiilor cu tulburări accentuate în planul analizei-sintezei perceptuale și cu probleme la nivelul motricității fine, incapabili de a reda grafemul și de a face sinteza lexică, se recomandă însușirea unui inventar de cuvinte familiare prin metoda citirii globale și scrierea cu majuscule/ tastarea literei mari pe computer. Ca procedee de lucru în vederea stimulării sintezei lexiche, se pot folosi:

- introducerea principiului cromatic la nivelul structurii silabice a cuvântului (silabele sunt redată în culori diferite);
- introducerea lexiei silabelor pe verticală.

SUGESTII METODOLOGICE

Activitatea de **terapie a tulburărilor de limbaj** debutează cu **evaluarea potențialului de comunicare** al elevilor pentru stabilirea resurselor elevilor, a domeniilor ce necesită intervenție și a obiectivelor terapeutice. Evaluarea stadiului de dezvoltare a limbajului copilului presupune inventarierea vocabularului nu doar sub aspect cantitativ, ci și din punct de vedere al capacității de operare cu acest bagaj lexical.

Terapia tulburărilor de limbaj este o activitate complexă, care nu se limitează la intervenția de tip logopedic, obiectivul final fiind *formarea și dezvoltarea capacității de comunicare a elevilor în context social*. În acest proces, este important să construim un „spațiu terapeutic” bazat pe **încredere și cooperare**, adecvat stimulării, exersării și dezvoltării comunicării. Înconjurat de persoane apropiate, de jucării sau obiecte de forme, culori și mărimi diferite elevul dezvoltă interes și motivație pentru comunicare.

Într-o primă fază, terapeutul apelează la o comunicare predominant nonverbală, iar ulterior, pe măsură ce se înregistrează progrese cele două modalități de comunicare (verbală și nonverbală) se vor folosi în paralel. În comunicarea verbală, sunt indispensabile exercițiile de corectare a disfoniei și a deficiențelor de pronunție. Exercițiile de vorbire reflectată (modelul verbal al profesorului fiind preluat și, cu timpul, interiorizat) devin astfel „element-cheie” în terapia tulburărilor de limbaj.

Terapeutul trebuie să aibă în vedere întreaga gamă a tulburărilor de limbaj:

- tulburările de pronunție (dislalia polimorfă, dizartria);
- tulburări de ritm și fluență (bâlbâiala);
- tulburările de scris-citit (dislexia –disgrafia; alexia-agrafia);
- tulburările de voce (disfonia, fonastenia, afonia);
- tulburări polimorfe (alalia); - tulburări de dezvoltare a limbajului.

SUGESTII METODOLOGICE

Aspectele ce țin de terapia generală (educarea respirației și pregătirea aparatului fono-articulator pentru emiterie; pregătirea musculaturii fine pentru exercițiul grafic) au un puternic caracter ludic, practic, desfășurându-se ori de câte ori copilul manifestă receptivitate în această direcție.

În terapia tulburărilor de limbaj, ar fi indicat să ținem cont de următoarele **direcții**:

1. activitatea de terapie să aibă un caracter predominant ludic și practic;
2. folosirea, în activitatea de învățare a unor materiale didactice accesibile, naturale, adaptate potențialului elevilor;
3. pentru elevii care manifestă dificultăți în domeniul motricității fine sau a analizei și sintezei perceptuale, accentul se pune pe însușirea citirii globale și pe scrierea cu majuscule.

În activitatea de terapie a tulburărilor de limbaj, se recomandă:

- crearea unor situații de comunicare în măsură să provoace copilul să exprime ceea ce vede, aude, atinge, gustă, la început folosind propriile onomatopee, cuvinte și apoi fiind antrenat în verbalizări dirijate;
- realizarea contactului direct și activ cu obiectele și situațiile lumii apropiate copilului (observații libere și dirijate, manipulările și acțiunile propriu-zise cu copilului (observații libere și dirijate, manipulările și acțiunile propriu-zise cu obiectele), acționare repetată, dacă este necesară;
- dezvoltarea concomitentă a componentei receptive și a celei expresive a limbajului (copilul trebuie să aibă un limbaj productiv, dar exprimarea să fie întotdeauna însoțită de înțelegere);
- abordare ludică și practică a oricărui conținut;
- folosirea de către terapeut a unui limbaj accesibil, economic, simplu sub aspect propozițional, cu reliefarea permanent a conținutului prozodic afectiv din exprimare -în selectarea temelor, a subiectului activității, a conținuturilor trebuie să țină seama de dorințele, inițiativele copilului pentru a-l motiva în rezolvarea sarcinilor;
- evitarea observațiilor descurajante, a comparațiilor între posibilitățile copiilor.

SUCCES ÎN ACEST AN ȘCOLAR!